

Az (ön)azonosság csodája

Féner Tamás legutóbbi kiállításának – „...ami történt, ugyanaz, ami ezután is történik...” – Mai Manó Ház 2023. augusztus 30. – 2023. október 1.* nem a tartalma-tárgya az igazi reveláció, hanem az azon felüli és (belüli) jelenségvilág. Nevezetesen, hogy a most látható új műveit a 85. évében alkotta, s rendezte egy – négyszobányi-fejezetnyi – kontextusba, azaz (bármilyen tragikus, de szembenéző) időben: az emberi életűnek nem a felén, hanem a vége felé. S ez az idő pedig – ez az egyedi, ez a lélegzetelállító benne – hatalmas felívelést mutat az eddigi, igen gazdag és emelkedő-mélyülő pályáiván. Olyannyira, hogy ez a kitarító színvonallemelő (rúd)ugrás át is lendítette őt egy másik műfajba-kategóriába. A képzőművészetbe. Igen (tudom): a fotó is („alkalmazott”) képzőművészet, de Féner Tamásnak a saját fényképezési gyakorlatából az egyszerre szűkülő és zoomoló absztrahálása során sikerült elrugaszkodnia a műfajba és technikába zárt „szakmájától”, és ezáltal feljutni – valószínű nem pontos a szó, de nem tudom másként megközelíteni – a *par excellence* festészetbe. S ez nem minőségi emelkedés, hanem a valami másba történő átlényegülés csodája.

Csoda. Ami azért eshetett meg ezúttal, mert Féner Tamás új meghódítandó területének színtere és médiuma a művészet s az azt létrehozó ember „Fentlévő” alkotója. Lehet, nagy szavak, azonban a kiállítás témája, fő nyomvonalai – most már rátér-

Fotó: Kőbányai János

hetünk, sőt: kell is – mégis megengedi. Ugyanis az ábrázolt terület nem más, mint a *Tanab*, azaz a héber Biblia, s annak a szövete, a puszta látványa révén is szentséget sugárzó héber betű. Valamint: a pészahi – kivonulástörténeti – rítus tárgyai. Ez pedig az (ön)-azonosulás nyelve. Imája.

Ezért sikerülhetett Féner Tamásnak ez a fölemelkedés – mert az égi közelség és kapcsolat megragadása révén fel- és átnyújtózkodhatott abba a világba, amely több, mint kétezer éve őt meghatározza.

A többi már csak gyerek(felnőtt?)játék, hozzáadás volt, a legjelentősebb riporterri ábrázolása az „és beszéld el fiadnak...” kiállításának és (Scheiber Sándorral közös) könyvének anyaga (1983) háttérként történő kollázsolása, amely a maga egykori lírai dokumentációjával most univerzális tanúsággá szervült, s amelynek a Moholy-Nagy, Vasarely ihlette színes rámak nyújtottak keretet.

Érdemes idősnek is lenni. Igen: ha ez a búcsúzó korszak az azonossághoz felemelkedésben-mélyülésben telik és teljesedik ki.

Kőbányai János

*A szűkkeblűen kurta időtartam után célszerű lenne ezt az anyagot egy nem a fotóra szakosodott intézményben kiállítani, méltó katalógussal.